

דף ה.

עין משפט ב.ד. ה.ז.

ח"מ סימן לח סעיף א

- א. עדים שהעידו באחד שחייב לפלוני כך וכך, ובאו שניים אחרים *
 ר' והכחישום או הזימום הרי זה פטור.
- ב. עדים שהעידו בבי"ד באחד שחייב לחבירו מנה, ואח"כ באו ואמרו *
 העדנו שקר, עדותם הראשונה קיימת, דכיון שהגיד שוב אינו חוזר
 ומגיד, אבל נאמנים הם לגבי עצמם ש' לשלם לו כל מה שהפסידוהו.
- ג. היום אין דנים דין עדים זוממין משום שהוא קנס, ואין דנים דיני *
 קנסות, מ"מ נפקא מינה ה' שהעד זומם נפסל להעיד.

דף ה.:

עין משפט א.

ח"מ סימן לא סעיף ד

- ה. מי שהביא עדים * והוכחשו ואח"כ הביא עוד עדים והוכחשו גם *
 הם אפי' עד מאה כתות, ולבסוף הביא עדים אחרים ונמצאת עדותן
 מכוונת האחרונים נאמנים. ואם באו עדים והעידו שמהם ביקש לזייף
-
- ר. בהכחשה שניהם נפסלים לעדות שמעידים עליה, וכשרים שניהם לעדויות אחרות, אלא
 שכל כת באה בפני עצמה ומעידה. אבל בעדי הזמה, הראשונים נפסלים והאחרונים
 כשרים לגמרי, וטעם הדבר כיון שהשניים מעידים על גוף העדים באומרם עמנו הייתם
 והו"ל כאילו העידו על שניים שחיללו שבת, או הרגו הנפש, אף כאן בהזמתם מעידים
 עליהם שעדותם שקר, ואז הראשונים אינם נאמנים לומר לא עשינו, עכ"ל הסמ"ע בס"ק
 א'. ועיין בס"י ל"ד.
- ש. מ"מ יכול התובע לומר אין לי עסק אלא עם הנתבע, והוא יחזור על העדים. כ"כ
 בסמ"ע ועיין בש"ך מה שהאריך בדין זה. ודין זה חוזר על עצמו בסימן ל ס"ב עיי"ש.
- ת. והש"ך כתב שיש עוד נפ"מ לענין אם תפס מן הזוממין מה שחייבים מתורת קנס לא
 מוצאים ממנו, וכן אם כבר שילם והלך התובע למדינת הים שחייבים העדים לשלם
 מתורת גרמי, וזהו דוקא בעדים זוממין אבל לא בהכחשה דאולי האמת איתם. נתיבות ס"ק
 ב'.
- א. וה"ה אם הוזמו כ"כ בסמ"ע. ומה שהאחרונים נאמנים דוקא באינם חשודים ומוחזקים
 לריקים שאז חיישינן להם, פעמוני זהב.

שטר זה אפי' נתקיימה עדותם של החתומים בשטר, לא גובים באותו שטר, עד שהעדים החתומים ^ב בעצמם יבואו ויעידו על כתב ידם.

עין משפט ב.ג.ד.ה. חו"מ סימן לח פעיף א
עיינ לעיל דף ה. עין משפט ב.ד.

עין משפט ו. חו"מ סימן לו פעיף א

א. עדים ^ג שנתכוונו כולם להעיד בשעת מעשה, ונמצא אחד מהם קרוב או פסול, עדותם ^ד בטלה.

ב. זו דעת הרמב"ם בסוף פ' כ"ב מהלכות עדות והרמ"ה חולק דהכרת החתימה לא מועיל, ובסימן ס"ג א' פסק הרמ"א כהרמ"ה דלא מועיל ע"ש.

והב"י כתב דלהרמב"ם שמועיל מדובר שגם כתב ידם יוצא ממקום אחר. והש"ך בס"ק ד' השיגו והעמיד דברי הרמב"ם בזוכרים העדים את ההלואה, ומעידים גם שזה כתב ידם, ואז אפי' אין כתב ידם יוצא ממקום אחר ע"ש.

ג. ממשנה מכות דף ה' ע"ב ורמב"ם בפ"ה מעדות. ואפי' מאה, ונלמד מהפסוק ע"פ שניים או שלשה עדים להקיש שניים לשלושה מה שנים נמצא אחד מהם קא"פ עדותן בטלה אף שלושה וה"ה מאה, ודוקא נתכוונו כולם להעיד וראו כאחד. ש"ך. והיינו שהראו שנתכוונו כגון שהתרו בו, סמ"ע ס"ק ג' משו"ת הרשב"א. ובודקים אותם, כשראיתם, להעיד באתם, או לראות באתם. ובכלל לפני שנדע אם יש קא"פ בודקים אותם כנ"ל, דאם אחר שנודע שיש קא"פ חיישינן שמא ישקרו ויאמרו הקא"פ להעיד בשביל לבטל כל העדות. כ"כ הסמ"ע מרמב"ם והשו"ע, אבל מהטור ורש"י משמע ששואלים רק לקא"פ אחר שנודע עליהם, וכתב הסמ"ע דהעיקר כהטור ורש"י. אבל הש"ך כתב דגם לכשרים שואלים, וכתב הביאורים דלדעת הש"ך גם ככולם נתכוונו להעיד נתבטלה העדות, אפי' לא העידו הפסולים בבי"ד. ובקא"פ, ונתכוונו הכשרים ולא נתכוונו הפסולים, אפי' העידו תוכ"ד כשר, כיון שלא היה צירופן שווה לש"ך, ודלא כהסמ"ע. נתיבות ס"ק ג'. וכתב הנתיבות בס"ק ב' דאשה וקטן וגוי אין להם דין קא"פ לענין זה.

ד. והרמ"א הוסיף דאפי' לא ידעו זה מזה שאחד קרוב או פסול עדותם בטלה, ותימה דילמא הרמב"ם כרי"ף דאם לא ידע הכשר בקרוב לא נפסל הכשר, ומה שכתב הרמ"א זו דעת התוס' במכות דף ו' ע"א. וע"כ הגיה הסמ"ע ברמ"א שצריך לומר ההג"ה זו אחרי שיטת הרא"ש שהיא דעת התוס', או בדוחק, שהכוונה דאם הפסול לא ידע בכשר, כשר, אבל אם הכשר ידע מהפסול, ככה"ג גם לרי"ף, פסול.

ונמצא אחד קאו"פ שהעדות בטלה. דוקא כשידוע בעדים כשרים, שהפסולים היו שם בשעת ראיית העדות, אז אמרינן מסתמא להעיד באו, אם לא שהם אומרים שבאו רק לראות, אבל אם אין ידוע לנו כלל ע"פ עדים כשרים, שהיו בשעת ראייה, קרובים או פסולים, אין הקרובים נאמנים לומר שהיו שם בשעת ראייה והתכוונו להעיד על מנת לבטל העדות. עיינ נתיבות ס"ק ד'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

ואם היו עדים כשרים אחד נתכוון וא' לא נתכוון ה' גם מי שלא נתכוון להעיד, מצטרף להעיד למי שנתכוון.

א. ב. ויש אומרים שאפי' כיון לראות כדי להעיד אינו פוסל אלא א"כ בא לבי"ד ג"כ להעיד, ו' דתרתו בעינן כיון לראות להעיד, ובא לביה"ד והעיד.

ולדעת הרמ"ה דבר אחד מצרפם, אם כווננו בשעת ראיית המעשה, או בשעת הגדת העדות בתוכ"ד.

ג. שטר ז' שחתם עליו עד פסול ונתבטלה כל העדות, אם העדים הכשרים זוכרים העדות ע"י ראיית השטר, יכולים לחזור ולהעיד בבי"ד, ח' ובי"ד יכתבו עדותן, וחשוב שטר.

א. ד. אם ט' הזמין התובע או בעל דבר, עדים כשרים, ועמדו שם קרובים ופסולים, אפי' נתכוונו להעיד, וגם העידו, לא נתבטלה עדות

ה. אבל אינן יכולים לכתוב שטר על כך, אע"פ שראו הקנין וסתם קנין לכתובה עומד, הואיל ולא הזמינם לשם עדים לכך, והוא מתשובת הרשב"א סי' אלף וע"ג הביאו הרמ"א.

ו. וס"ל להרא"ש דתרתו בעינן, שאם לא כן תמיד העדות בטלה, או ע"י שקרוב יכוון בשעת המעשה להעיד, או אפי' לא כיון יבא להעיד בבי"ד, אבל לעשות שני דברים לא חיישינן. והחולקים, נראה דס"ל דאין זה הוכחה שהרי המגרש או המקדש או בשאר דברים יכולים להזמין עדים כשרים ואז לא יפסול הפסול או הקרוב בכוונתו להעיד. כ"כ בסמ"ע ס"ק ו'.

ועיין בסמ"ע בסימן מ"ה סעיף י"ג דממנו נשמע שמר"ן המחבר פסק כהי"א דבעינן תרתי, ובסמ"ע שם ס"ק ל"ד. אבל מדברי הש"ך לא כן הוא, כ"כ בפעמוני זהב.

ז. דוקא חתומים ולא בהעידו בבי"ד, שאם העידו בבי"ד בע"פ עם הפסולים כבר נפסלו כ"כ הסמ"ע ס"ק כ'. ובתשובת רע"א בסי' קע"ט מסופק במודה במקצת ובאו ג' עדים שחייב הכל, ואחד מהם קרוב או פסול דעדותן בטלה, די"ל דמ"מ חייב לשלם הכל דיש בזה מחוייב שבועה ואינו יכול להשבע שביה"ד אין מניחין למודה במקצת זה להשבע, דמיד יבאו ב' עדים הכשרים שגם הם יודעים שחייב הכל ויפסלו אותו. ואם נשבע יכולים הכשרים לחזור ולהעיד לבדן, שכאן אין מעידין על אותו דבר שהעידו כבר, אלא מעידים דבר אחר לפסול אותו, ונשאר בצ"ע.

ח. ודוקא בי"ד, ולא הם עצמם יכתבו, כמ"ש בסי' מ"ה, ועיין בש"ך ס"ק י"ג ובסי' מ"ה ס"ק כ"ה. שהעדים כבר עשו שליחותן במה שהעידו לפני כן.

ט. ואפי' אם לא הזמין אותם בשם, אלא אמר לרבים בשעת מעשה שניים מכס תהיו עדים, הוי הזמנה לכשרים. סמ"ע. וכתב הש"ך דנכון להזמין עדים בשעת קידושין.

הכשרים.

א. המחרים על כל מי שיודע לו עדות שיבא ויעיד, והעידו כשרים
ופסולים, לא נתבטלה עדות הכשרים, שלא הייתה כוונתו אלא
בראויים להעיד.

י. היינו אפי' לדעת המחבר בסעיף א' דבצירוף ראייה לחוד פוסל כשהתכוון להעיד, מ"מ
כאן שהטיל חרם אין צריך לשאול אותם אם כוונתם הייתה להעיד, אא"כ באו אח"כ
מעצמן לביה"ד. כ"כ הש"ך.